

Skolesaken 2024

Senterpartiet
Innlandet

Fylkestingsgruppa – Skolesaken

Historien om skolesaken i Innlandet – fra utvikling til avvikling

Det hele startet i oktober 2022

Her kommer en kronologisk oversikt med vedtak og kommentarer på hva som er gjort i forbindelse med det som skulle være ei sak om hvordan det videregående skoletilbudet skulle rigges i Innlandet for å løfte Innlandets «eventyrlige muligheter». Det hele startet med en sak om tilbudsstrukturen i oktober 2022 som ble til en sak om skolestruktur og avvikling av flere skoler.

Senterpartiet sin inngang i saken var å ha utviklingsbrillene på for Innlandet. Hvilke utfordringer og muligheter innlandssamfunnet hadde og hvordan de tilbudene vi gir innenfor kompetanseutvikling skulle løfte og styrke både ungdommene, lokalsamfunn og næringslivet i et fylke med store avstander.

Samtidig hadde vi fått en regjering som hadde gitt tydelige signal på å ta hele landet i bruk og med satsing på å styrke distriktene og både i planstrategien og i Innlandsstrategien er vi tydelige på at i vi skal følge nasjonale føringer.

Visjonen til Innlandet

Innlandet – eventyrlige muligheter

Et fylkes med sterke røtter og store drømmer, med mål om å ha en ledende posisjon innen teknologi, industri, landbruk og reiseliv.

Langsiktig utviklingsmål

For å realisere eventyrlige muligheter i Innlandet legges følgende til grunn:

- Bærekraftig ressursforvaltning som gir utvikling og nye arbeidsplasser.
- Levende lokalsamfunn med bærekraftige byer, tettsteder og bygder.
- At aktører i fylket vårt får større nasjonal betydning og synlighet.

Oktober 2022 - fylkestinget

Utvalgsmøte

I sak 65/2022 Tilbudsstrukturen for videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune – skoleåret 2023/2024 dukka det opp et tilleggsforslag fra AP, H, MDG og V om skolestruktur:

Nytt punkt 3:

Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren utarbeide en sak om framtidig skolestruktur som sikrer bærekraftig dimensjonering, lokalisering og finansiering basert på nåværende og framskrevne elevtall. Forutsigbarhet, kvalitet og bredde i utdanningstilbudet, alternative opplæringsmodeller i samarbeid med arbeidslivet samt eventuelt nødvendige endringer i

inntaksforskriften og normtallsmodellen, skal belyses i saken. Med alternative opplæringsmodeller ønsker vi å etablere piloter og forsøksordninger som utfordrer dagens rammer for videregående opplæring. Fylkestinget i Innlandet mener nasjonale myndigheter må åpne for nye løsninger på utfordringer vi har i et spredtbygd fylke som Innlandet. Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren om å gjennomføre prosess med alle sentrale samarbeidspartnere i de ulike regionene i Innlandet. Målet er å sikre forankring gjennom dialog, der regionene er tydelige på hvilke utdanninger som er de sentrale å bygge opp under i sin region. Slike møtepunkter skal gjennomføres vinteren 22/23. De interkommunale politiske rådene skal også komme med innspill til skolestruktur og linjer som er viktige for rekruttering og utvikling av lokalt næringsliv i sin region.

Dette ble vedtatt mot: SP, FrP, PP, R og SV sine stemmer. 32 mot 25 stemmer.

Altså et skjørt flertall som ville sette i gang en skolestrukturprosess.

SP hadde et alternativt forslag for å påvirke forslaget fra AP, H, MDG og V:

Nytt punkt 3:

Fylkeskommunedirektør bes utrede en sak hvor en ser nærmere på hvordan de videregående skolene bedre kan utnytte sin kapasitet ved at elevtallet vil kunne påvirkes i positiv retning på grunn av Fullføringsreformen fra og med skoleåret 2024/2025, bosetting av

flyktninger, inntak av gjesteelever, landslinjetilbud, alternative opplæringsmodeller og samarbeid med Karrieresentrene om Voksnes læring mm.

Det bør belyses i hvilken grad nevnte faktorer kan dempe ventet elevtallsnedgang og bidra til

å stabilisere dagens skolestruktur og samtidig sikre tilstrekkelig forutsigbarhet, kvalitet og bredde i utdanningstilbudet, både i 5 års og 10 års perspektiv. Kostnader knyttet til skoleskyss og utfordringer med hybeltilværelse bør utredes nærmere, samt aktuelle endringer som følge av nytt inntektssystem for kommunesektoren.

Det skal i saken også vurderes muligheter for å legge andre aktuelle fylkeskommunale funksjoner til de videregående skolene, eventuelt funksjoner i samarbeid med andre aktører, i tillegg til aktiviteter innen kultur og frivillighet og mulige effekter av satsinger knyttet til «Tett på».

Regjeringa er tydelige i Hurdalsplattformen på at de vil føre en ambisiøs og offensiv kunnskapspolitikk med fokus på tilstedeværelse med regionale utdanningstilbud som er tilgjengelige der folk bor. Da kan bedrifter og kommuner rekruttere bredere og få tilgang på flere fagfolk. Dette må også vår skolepolitikk bygge opp under.

Dette forslaget fikk kun støtte fra PP og ble nedstemt.

I forslaget til AP, H, MDG og V peker også de på at «Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren om å gjennomføre prosess med alle sentrale samarbeidspartnere i de ulike regionene i Innlandet. Målet er å sikre forankring gjennom dialog, der regionene er tydelige på hvilke utdanninger som er de sentrale å bygge opp under i sin region. Slike møtepunkter skal gjennomføres vinteren 22/23. De interkommunale politiske rådene skal også komme med innspill til skolestruktur og linjer som er viktige for rekruttering og utvikling av lokalt næringsliv i sin region.»

Vi stilte spørsmål om det ble tatt nok hensyn til dette i saksframlegget til FKD og i løpet av prosessen:

Er det lytta til innspill om skolestruktur og linjer? Er det lytta til hva som er viktig for rekruttering?

Er det lytta til hva som skal til for å få utvikling av lokalt næringsliv i den enkelte region?

Svaret er at det ble det ikke, verken av administrasjonen eller det politiske flertallet.

Januar 2023 – fylkesutvalg 16. januar

Utvalgsmøte

I tillegg kom det opp sak 4/2023 Framtidig skole- og tilbudsstruktur i Innlandet fylkeskommune – plan for videre arbeid i fylkesutvalget der det i saksframstillingen ble skissert hvem i administrasjonen som skulle jobbe i arbeidsgruppene:

Arbeidsgruppen som jobber med framtidig skole- og tilbudsstruktur vil være tverrfaglig sammensatt og med representanter fra seksjonene HR, Økonomi, Eiendom og Kompetanse og tannhelse. For arbeidsgruppa som ser på mer effektiv bruk av fylkeskommunale bygg vil det til tillegg være naturlig å trekke inn representanter fra Kultur og Samferdsel.

Arbeidsgruppa som skal se på alternative opplæringsmodeller vil primært bestå av representanter fra Kompetanse og tannhelse og skolene.

I fylkesutvalgets behandling prøvde SP å få inn representanter fra næring også inn i arbeidsgruppa fordi vi mente det var viktig at næringslivets behov er avgjørende for hvordan vi skal rigge utdanningstilbudet vårt, men fikk bare støtte fra SV og MDG. Vi mente også at vi burde ha et medvirkningsmøte i hver region, 10 møter, for å sikre god nok forankring og prosess, men fikk bare støtte fra SV.

Se protokoll her:

Fylkesutvalgets behandling av sak 4/2023 i møte den 17.01.2023:

Vedtak:

- 1. Fylkesutvalget slutter seg til foreslått organisering av det videre arbeidet med oppfølging av fylkestingets vedtak om skole- og tilbudsstruktur. Arbeidet gjennomføres som tre delutredninger; framtidig skole- og tilbudsstruktur, mer effektiv bruk av fylkeskommunale bygg og alternative opplæringsmodeller.*
- 2. Sak om framtidig skole – og tilbudsstruktur legges fram for behandling i fylkestinget sommer/høst 2024, med målsetting om iverksetting fra august 2025. Tidsplanen forutsetter at planlagt framdrift for ikrafttredelse av ny opplæringslov med forskrifter overholdes.*
- 3. Det gjennomføres fire regionale forankringsmøter kombinert med innspill til planstrategi i mars/april 2023. Møtene ledes av politisk ledelse.*
- 4. Fylkeskommunedirektøren ser at det kan være formålstjenlig med politisk forankring av utredningsarbeidet underveis i prosessen, og legger opp til saker til politisk behandling for nødvendige avklaringer underveis.*

Behandling:

Mari Gjestvang (Sp) fremmet på vegne av Sp slikt forslag:

Forslag til tillegg i punkt 1:

Delutredning 1 skal se på kvalitet i utdanningstilbudene, men også tilgjengelighet må vektlegges. Det må kartlegges hvordan skole- og tilbudsstrukturen påvirker behovet for borteboere eller økning av behovet for skoleskyss. Derfor må arbeidsgruppen for delutredning 1 ha en bred sammensetning med ansatte fra både HR, Økonomi, Eiendom, Kompetanse og tannhelse, Næring og internasjonalt samarbeid, Samfunnsutvikling og Kollektivtrafikk (SP, MDG, SV)

Forslag til nytt punkt 3:

Det gjennomføres regionale forankringsmøter med kommuner, næringsliv, regionale kompetansefora og andre relevante aktører i samtlige 10 regioner så tidlig som mulig i prosessen. Hovedtemaet for møtene må være hvordan det videregående skoletilbudet kan organiseres i en situasjon der elevtallet synker, parallelt med at behovet for kvalifisert arbeidskraft øker. Politisk og administrativ ledelse i regionenes interkommunale politiske råd

involveres i fellesskap i planleggingen og gjennomføringen av disse møtene, slik at relevante problemstillinger kan løftes og arbeides med i forkant. Møtene ledes av politisk ledelse i

fylkeskommunen.

Skole- og tilbudsstruktur har stor påvirkning på samfunnsutviklingen i den enkelte kommune

og region og valg av skolestruktur må ikke forsterke utviklingen av sosiale- og geografiske forskjeller, samt at næringslivet og kommunene må få dekket behov for kompetanse og arbeidskraft. (SP og SV)

Votering: Punkt 1, 2 og 4 i innstillinga ble enstemmig vedtatt.

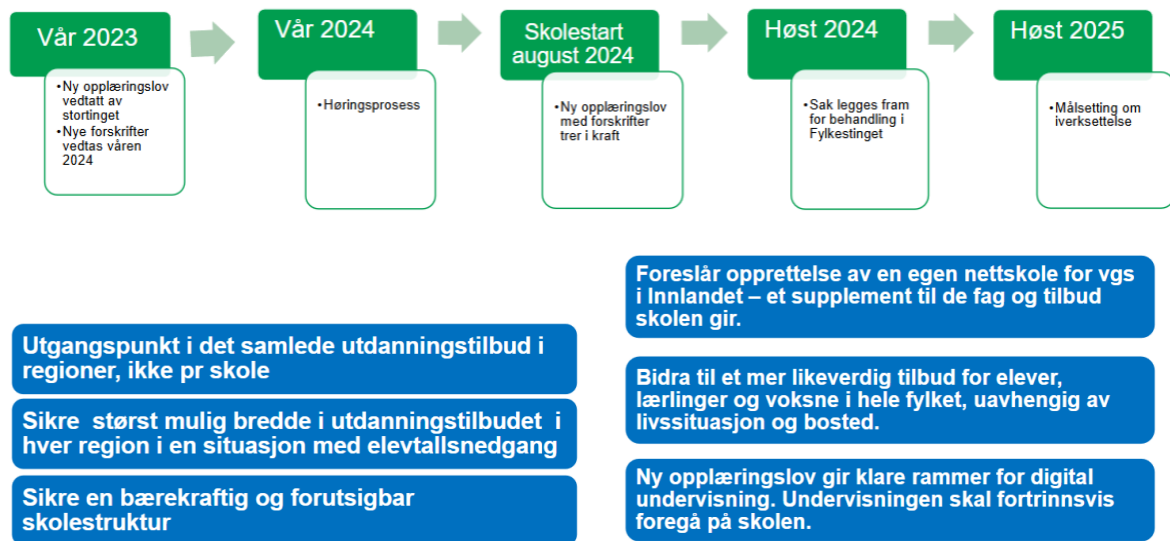
Medvirkningsprosessen

Når det gjelder medvirkningsmøtene, som det blir vist til i saken flere steder, var det mildt sagt lite som sa noe om å endre skolestrukturen i det omfanget som FKD la opp til i sin innstilling som kom i april 2024. Det var bare utdanningstilbud som ble drøftet.

Vi som deltok på de regionale møtene, vet også at prosessen med gule lapper og opplegget rundt bordene ikke var noen grundig eller forankra prosess. Det var helt tilfeldig hvem som satt ved hvilket bord og jeg vet at mange var veldig skuffa over og kritiske til opplegget i etterkant.

Så går det over ett år før vi får presentert en ny sak, som nå heter «Ny skole- og tilbudsstruktur».

I mellomtiden er den tema i hovedutvalg for utdanning kun som orientering den 29.11.2024, der blant annet tidslinja ble presentert, utgangspunkt i hver enkelt region og nettskole:

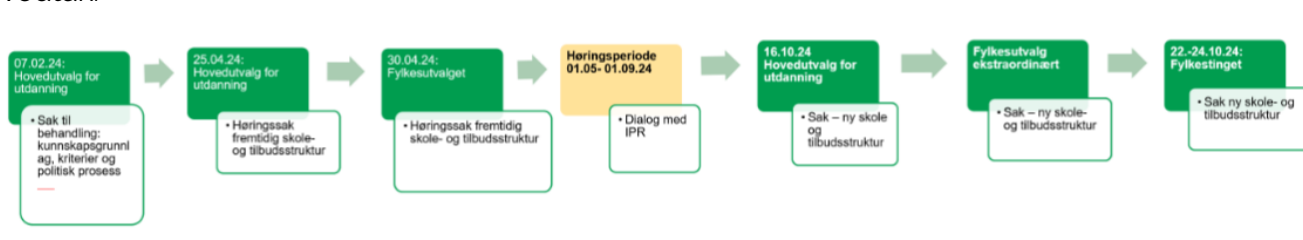

Hva ungdommene fikk spørsmål om og svarte på medvirkningskonferansene høsten 2023:

- Resultat av individuelle spørsmål
- Sammenstilt for alle konferansene – 135 deltakere

Under orienteringssak i hovedutvalg for utdanning 20.12.2023 ble tidslinja presentert, uten vedtak:

Ikke spor av hva de tenker om kriterier og størrelse på skoler eller at de tenkte å avvikle flere skolesteder!

Februar 2024 - Hovedutvalg for utdanning 7. februar – kriterier til skolestruktur

Utvalgsmøte

Fylkeskommunedirektørens innstilling til vedtak i sak 1/2024 Ny skole- og tilbudsstruktur – kunnskapsgrunnlag, kriterier og prosess:

1. *Fremtidig skole- og tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune bør utformes slik at skolene får gode rammer til å utvikle robuste fagmiljøer og skape stabilitet for elever og skolens personale over tid.*
2. *Skole- og tilbudsstrukturen må ivareta tilbudet i hver region, slik at fagmiljøene og fagtilbudene blir store nok ved den enkelte skole.*
3. *Hovedutvalg for utdanning slutter seg til forslag til kriteriesett som grunnlag for å utarbeide ulike alternativer til fremtidig skole- og tilbudsstruktur:*

Skolene deles inn i to kategorier:

Kategori 1: Skoler som ligger i distrikt eller har færre enn 600 elever pr i dag

Kategori 2: Skoler som ligger i by eller har mer enn 600 elever pr i dag

Kriteriesett:

- *Skoler i kategori 2 med ST/SF/SK må ha minst 4 paralleller*
- *Skoler i kategori 1 med ST/SF/SK må ha minst 2 paralleller*
- *Skoler i kategori 2 med yrkesfag må ha tilbud både på Vg1 og Vg2 innenfor samme utdanningsprogram på yrkesfag*
- *Skoler i kategori 1 med yrkesfag kan ha tilbud på Vg1 og ikke på Vg2 yrkesfag*

- Alle skoler med yrkesfag må ha minst to utdanningsprogram på yrkesfag eller minst to paralleller på ett yrkesfag
 - Alle skoler må ha tilbud på Vg1 for å kunne ha tilbud på Vg2 innenfor samme utdanningsprogram
4. Hovedutvalg for utdanning støtter opprettelsen av en egen nettskole for videregående opplæring i Innlandet og ber fylkeskommunedirektøren jobbe videre med å utrede dette.
 5. Høringssak om fremtidig skole- og tilbudsstruktur legges fram for politisk behandling i Hovedutvalg for utdanning og fylkesutvalget ultimo april 2024, med høringsfrist 31.08.24. I høringssaken vil det bli lagt fram flere ulike alternativer til ny skole- og tilbudsstruktur. Forslag til alternative opplæringsmodeller blir også en del av høringen.
 6. Endelig forslag til ny skole- og tilbudsstruktur legges fram for politisk behandling i fylkestinget i oktober 2024

Hvor kom disse kategoriene fra? Hvem har de vært drøfta med? Det var ikke tema på medvirkningskonferansene og har heller ikke vært oppe til drøfting i IPR-ene eller politisk i fylkeskommunen.

Disse kriteriene la veldig sterke føringer for hvordan skolestrukturen ville bli, uavhengig av at «De interkommunale politiske rådene skal også komme med innspill til skolestruktur og linjer som er viktige for rekruttering og utvikling av lokalt næringsliv i sin region.»

Saka blei utsatt til hovedutvalgsmøte for utdanning 20. februar 2024

Utvalgsmøte

Sak 5/2024 Ny skole- og tilbudsstruktur – kunnskapsgrunnlag, kriterier og politisk prosess

Behandling:

Hans Kristian Enge (Ap) fremmet slikt forslag på vegne av Ap og H:

1. Innlandet, Norge og Europa står ovenfor en større omstilling de neste årene. Demografien gjør at vi må tenke nytt. Arbeidslivet er i stor endring. Det er en rask teknologiske utvikling, barnekullene blir mindre og den store etterkrigs generasjonen er på vei ut av arbeidslivet. Næringsliv og kommuner sliter med å få tak i den kompetansen de trenger. Elevene må sikres opplæring samfunnet etterspør - og på måter som gir høy gjennomføringsgrad. Skolen skal være for alle uavhengig av kompetansemål. Når det gjøres større endringer på strukturen, så kan det få konsekvenser som må ivaretas. Vi kan få flere hybelbeboere og det kan bli utfordringer med kollektivtrafikk m.m. Slike konsekvenser må identifiseres og imøtekommes med gode tiltak. Vi må få en kompetansepolitikk som gir bærekraft og utviklingskraft til arbeidslivet i regionene våre. Det må ses helhetlig på tilbud innenfor og mellom tilgrensende regioner. De objektive kriteriene som legges til grunn for denne saken er styrende, og helheten skal vektlegges og vurderes.
 2. Framtidig skole- og tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune bør utformes slik at skolene får gode rammer til å utvikle robuste fagmiljøer og skape stabilitet for elever og skolens personale over tid.
 3. Prosessen som er igangsatt forventes å munne ut i et utdanningstilbud av høy kvalitet som balanserer forvaltning, mangfold og videreutvikling. Det må skapes nye modeller som sikrer rett kompetanse til samfunnets og næringslivets behov i våre ulike regioner.
 4. Hovedutvalg for utdanning slutter seg til forslag til kriteriesett som grunnlag for å utarbeide ulike alternativer til framtidig skole- og tilbudsstruktur. En skole skal forstås uavhengig av dagens organisering.
- Skolene deles inn i to kategorier:

Kategori 1: Skoler som ligger i distrikt eller har færre enn 600 elever pr i dag

Kategori 2: Skoler som ligger i by eller har mer enn 600 elever pr i dag

Kriteriesett:

- Skoler i kategori 2 med ST/SF/SK må ha minst 4 paralleller*
- Skoler i kategori 1 med ST/SF/SK må ha minst 2 paralleller*
- Skoler i kategori 2 med yrkesfag må ha tilbud både på Vg1 og Vg2 innenfor samme utdanningsprogram på yrkesfag*
- Skoler i kategori 1 med yrkesfag kan ha tilbud på Vg1 og ikke på Vg2 yrkesfag*
- Alle skoler med yrkesfag må ha minst to utdanningsprogram på yrkesfag eller minst to paralleller på ett yrkesfag*
- Alle skoler må ha tilbud på Vg1 for å kunne ha tilbud på Vg2 innenfor samme utdanningsprogram*

5. Hovedutvalg for utdanning ber fylkeskommunedirektøren vurdere innføring av en 4-årig tilbudsstruktur som hovedregel i Innlandet.

6. Hovedutvalg for utdanning støtter etableringen av en nettskole som et supplement. Blant annet for å kunne lykkes med å få på plass alternative opplæringsmodeller i samarbeid med andre aktører. Nettundervisning forutsetter ett klassemiljø eller sosialt læringsfellesskap. Fylkeskommunedirektøren bes i tillegg om å se på muligheter innenfor ny opplæringslov samt ta med i saken at flere fylker er gitt anledning til å fravike loven og gjennomføre forsøk.

7. Høringssak om fremtidig skole- og tilbudsstruktur legges fram for politisk behandling i Hovedutvalg for utdanning og fylkesutvalget ultimo april 2024, med høringsfrist 31.08.24. I høringssaken vil det bli lagt fram flere ulike alternativer til ny skole- og tilbudsstruktur.

Forslag til alternative opplæringsmodeller blir også en del av høringen.

Høringsinstansene bes også svare på: - Hvordan fylkeskommunen gjennom samarbeid med kommuner, regioner, næringsliv og eventuelt andre kan være samskapende om opplæring. - Hvilke partnerskapsmodeller for de kommunale ansvarsområdene i elevtjenesten som best ivaretar elevenes behov for et skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet.

7.Endelig forslag til ny skole- og tilbudsstruktur legges fram for politisk behandling i fylkestinget i oktober 2024.

SP sitt alternative forslag til kriterier - primært:

Bergljot Oldre (Sp) fremmet slikt forslag på vegne av SP:

1.Framtidig skole- og tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet fylkeskommune bør utformes slik at elevene får et utdanningstilbud som sikrer både eleven, kommunene og næringslivet den kompetansen som samfunnet trenger på en fleksibel og praktisk måte. Skolene må sikres gode rammer for å møte framtidens behov for kompetanse med fagmiljøer og stabilitet for både lærere og elever og gi elevene et tilbud nærest mulig der de bor. (SP og R)

2.Skole- og tilbudsstrukturen må ivareta det kompetansebehovet den enkelte region har i størst mulig grad gjennom et godt samarbeid mellom de ulike skolene og fleksible løsninger til det beste for at elevene skal gjennomføre. (SP og R)

3.Hovedutvalg for utdanning mener at man må se på hvordan den enkelte skole møter utfordringene i dag og legge søkertall og reiseavstander til den enkelte skole til grunn for å utarbeide ulike alternativer til framtidig skole- og tilbudsstruktur. I et så stort fylke som Innlandet, vil det alltid være elever som må pendle eller bo på hybel, men det skal være et mål at færrest mulig trenger det. Gratisprinsippet skal ligge til grunn. (SP og R)

4.Hovedutvalg for utdanning støtter opprettelsen av en egen nettskole for videregående opplæring i Innlandet og ber fylkeskommunedirektøren jobbe videre med å utrede dette.

Dette som et supplement til undervisning og ikke til erstatning for fysisk tilstedeværelse. (SP, FRP og V)

SP sitt forslag – subsidiært:

Innledning i vedtaket (Ble ikke votert over)

For fylkeskommunen er de videregående skolene en viktig arena for å utvikle hele Innlandet. For å møte både demografiske, sosiale og økonomiske utfordringer er de videregående skolene en viktig arena for utvikling av kompetanse og for å bygge gode lokalsamfunn. Det er viktig med tett dialog mellom de videregående skolene og nærmiljøet og næringslivet for å hele tiden utvikle seg etter behovet for arbeidskraft og karrieremuligheter for elevene etter fullført utdanning. Nasjonale forventninger til kommunal- og regional planlegging 2023-2027, er tydelige på at det skal legges til rette for bosetting, næringsutvikling og et godt tjenestetilbud i bygd og by i hele landet. Det er poengterte at det er spesielt viktig å sikre at det blir lagt til rette for vekst og utvikling i områder med svak eller negativ utvikling i folketallet. Det pekes på at gode lokalsamfunn er grunnsteiner i en bærekraftig utvikling, og det er viktig å motvirke sentralisering som svekker lokale tjenester og tilbud. Dette må legges til grunn for den videre prosessen med tilbuds- og skolestruktur i Innlandet.

Tillegg punkt 3

Kriteriesettene i kategori 1 kan fravikes for å ivareta viktige kompetansebehov i en region og for å hensynta lokalsamfunn og store reiseavstander. (SP og R)

Tillegg punkt 3 - subsidiært

Vg3 påbygg skal ses på som en ST/SF/SK parallell (SP, R og V)

Nytt punkt (Ble ikke votert over)

Hovedutvalg for utdanning etterlyser en oversikt over næringslivets behov for kompetanse i den enkelte region satt opp mot den tilbudsstrukturen regionen har i dag og vil be om å få framlagt det i neste møte.

Nytt punkt (Ble ikke votert over)

Hovedutvalg for utdanning etterlyser sammenlignbare tall for oppfyltingsgrad med andre fylker for skoleåret 2023-2024 og vil be om å få det framlagt i neste møte.

Subsidiært nytt tilleggspunkt

Dersom det gjøres større endringer i skolestrukturen, må nye investeringsbehov og kostnader synliggjøres og det må legges frem en konsekvensanalyse både når det gjelder skolesteder, eventuelle hybelhus og økende skoleskyssutgifter. (SP, R, V og FRP)

Oversikt over hvilke skoler som ligger under hvilken kategori/kriteriesettet:

Kategori 1: Skoler som ligger i distrikt eller har færre enn 600 elever pr i dag

ST/SF/SK må ha minst 2 paralleller

Yrkesfag kan ha tilbud på VG1 og ikke på VG2 innenfor samme utd.program

Alle skoler med yrkesfag må ha minst to utd.program på yrkesfag eller

minst to paralleller på ett yrkesfag

Dette gjelder da: (Tall fra innlandsstatistikk 2022) i stigende rekkefølge etter elevtall

- Nord-Gudbrandsdal vgs, avdeling Dombås – 50 elever
- Nord-Gudbrandsdal vgs, avdeling Lom – 111 elever
- Storsteigen vgs – 143 elever
- Skarnes vgs – 185 elever

- Gausdal vgs – 220 elever
- Dokka vgs – 231 elever
- Jønsberg vgs – 232 elever
- Nord-Gudbrandsdal vgs, avdeling Otta – 270 elever
- Trysil vgs – 324 elever
- Øvrebyen vgs – 331 elever
- Vinstra vgs – 369 elever
- Nord-Østerdal vgs – 372 elever
- Raufoss vgs – 394 elever
- Valdres vgs – 408 elever
- Stange vgs – 415 elever
- Solør vgs – 454 elever
- Lena-Valle vgs – 631 elever

Disse skolene ligger dårlig an:

1. Skarnes vgs – 185 elever.
Har kun en parallell på studieforbereidende. Vg2 Frisør faller også ut.
2. Solør vgs – 454 elever.
Har kun en parallell på studiespes, ingen andre på studieforbereidende eller SK-løp. (Tidligere var ambulansesfag et slikt SK-løp, men det ble omgjort til 2+2 modell).
3. Dokka vgs – 231 elever.
Kun en parallell på studiespes og ingen andre studieforbereidende eller SK-løp.
4. Nord-Gudbrandsdal avd. Dombås – 50 elever.
Har kun en studiespes.
5. Nord-Gudbrandsdal avd. Lom – 111 elever.
Har kun en studiespes og ett yrkesfag.

Gausdal vgs – 220 elever.

Passerer nåløyet da den har flere paralleller på idrettsfag + studiespes, og ingen yrkesfag.

Trysil vgs – 324 elever.

Redder seg kanskje med både studiespes og idrettsfag, pluss 2 utdanningsprogram innen yrkesfag.

Jønsberg vgs – 232 elever og Storsteigen vgs – 143 elever.

Har kun yrkesfag og påbygg Vg3, som ikke er det samme som 3-årig SK-løp som vektlegges når antall paralleller skal telles. Jønsberg og Storsteigen greier seg derfor i forhold til kriteriene da Jønsberg har to utdanningsprogram, og Storsteigen har parallell tilbud på Vg2.

Vinstra vgs – 369 elever.

Greier seg pga både studiespes og MDD.

Nord-Gudbrandsdal vgs, avd Otta – 270 elever.

Greier seg pga både studiespes og idrettsfag.

Raufoss vgs – 394 elever. Ren yrkesfaglig vgs, men har flere tilbud.

Nordstumoen kan også bli et tema?

Ellers må vi være forberedt på at det blir reduksjoner i tilbudsstrukturen når vi kommer til saken i april. Nord-Østerdal vgs kan ligge tynt an med dagens hele 8 utdanningsprogrammer, men samtidig er det langt til andre vgs utenom Storsteigen.

Kategori 2: Skoler som ligger i by eller har mer enn 600 elever pr i dag

ST/SF/SK må ha minst 4 paralleller

Yrkesfag må ha tilbud både på VG1 og VG2 innenfor samme utd.program

Alle skoler med yrkesfag må ha minst to utd.program på yrkesfag eller minst to paralleller på ett yrkesfag

Dette gjelder da: (Tall fra innlandsstatistikk 2022)

- Hamar katedralskole – 1194 elever
- Storhamar – 449 elever
- Ringsaker - 754 elever
- Gjøvik – 1065 elever
- Lillehammer - 1087 elever (Nord 493 elever og Sør 594 elever)
- Elverum – 964 elever
- Sentrum – 612 elever
- Øvrebyen – 331 elever Har kun ett yrkesfag, SSR. Kan rent teknisk løses ved å flytte SSR til Sentrum vgs, evt slå sammen skolene. Oppfyller kravene på studieforberedende med både studiespes og idrettsfag.
- Hadeland – 778 elever

Vi stille spørsmål til om disse skolene ville ha plass til å ta imot flere elever uten at det måtte investeres, spesielt med tanke på yrkesfag!

I saksframlegget ble det argumentert med at hvis det ikke gjøres noe med skole- og tilbudsstrukturen, så vil oppfyllingsgraden i dag på 85,9% falle ned mot rundt 70% om 16 år. Men dette er mest en teoretisk og noe irrelevant regneøvelse. Dagens tilbudsstruktur vil uansett ikke bli opprettholdt med 3000 færre elever. Noen endringer vil det kunne bli, men langt fra så mye som det antydes.

Angående borteboere vises det i saksframlegget til en undersøkelse som er gjort i Innlandet og i Møre- og Romsdal. Undersøkelsen konkluderer med at å bo på hybel nærmest har lite å si for i hvilken grad elevene fullfører og består vgs, også om en tar med de som kom inn på 2.ønsket sitt, ut fra hvilken forventning det kunne stilles til disse elevene.

Vi stilte allerede da spørsmål til om det er sikkert at disse elevene er helt representative for alle elever i et område hvor en skole blir nedlagt? Det viser seg at elever i stor grad velger skole framfor utdanningsprogram. De som søker seg bort til en annen skole for å få et utdanningsprogram som ikke er på nærskolen, vil ha en viss motivasjon for sitt valg. Forsvinner nærskolen vil alle elever kanskje måtte bo på hybel, dersom avstanden til annen skole er stor. Hva da med de som ikke har spesiell motivasjon og som ikke nødvendigvis er modne nok til å flytte hjemmefra som 15-16-åring, og som i noen tilfeller kan risikere å havne i et miljø med rus- og stoffmisbruk?

Et annet spørsmål vi stilte var om denne undersøkelsen holder mål som forskning og signifikant kunnskap der resultater/publikasjoner skal fagfelleverderes osv.

Et annet moment vi pekte på var: I 2020 hadde Kompetanse nær 50% av fylkesbudsjettet. I 2024 er denne andelen nede på ca 42%. Hvor langt er det meningen IFK skal ned for denne viktigste samfunnsoppgaven tillagt fylkeskommunen?

Det er heller ikke lignende kriterier for skolestruktur i andre fylkeskommuner, så for oss så dette mer og mer ut som en skinnprosess som munner ut i kriterier for å ha dekning for å legge ned skolesteder.

På fylkesårsmøtene til både Hedmark og Oppland presenterte gruppeleder kriteriene og varsla om at dette kom til å bli en heftig prosess!

April 2024 – fylkesting og hovedutvalg for utdanning

Da høringssaken ble lagt frem kom katta ut av sekken. Det var nærmest med sjokk og vantro vi fikk presentert tre ulike alternativ der alle alternativene hadde radikale endringer i skolestrukturen for Innlandet der det tredje alternativet var det mest omfattende:

Alternativ 3: Fire skoler og fem skolesteder avvikles

I alternativ 3 foreslås det å avvikle de samme skolene og skolestedene som i alternativ 2, men det foreslås å avvikle ytterligere to skoler (markert med gult).

Alternativ 3: Skoler og skolesteder som foreslås avviklet
Skarnes vgs
Dokka vgs
Trysil vgs
Gausdal vgs
Skolested Nordstumo (Storsteigen vgs)
Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Flisa (Solør vgs)
Skolested Sønsterud (Solør vgs)

Fylkesordføreren gikk raskt ut og sa at de nok kom til å ende på et sted mellom alternativ 2 og 3!

SP gjennomførte nå teamsmøter med alle våre regioner i tidsrommet 15. – 20. april og presenterte det som var lagt fram for å orientere, få innspill og for å mobilisere inn mot høringa. I tillegg hadde vi felles fylkestyremøte Oppland og Hedmark sammen med fylkestingsgruppa.

I tillegg begynte vi å ha mer eller mindre faste gruppeledermøter for partiene i mindretall. Vi fikk til et godt samarbeid som styrka seg mer og mer utover i prosessen.

Hovedutvalg for utdanning 25. april

Utvalgsmøte

Sak 10/2024 Høring – Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune ble behandlet etter lange forhandlinger i løpet av fylkestinget dagene før for å prøve å komme fram til felles forslag. Sp var med i forhandlingene og fikk inn en del tilleggspunkt med relevante spørsmål som vi støtta under behandlingen av saken, men kunne **ikke** stå bak Pkt 4 som førte til at alle skoler ble satt opp mot alle i regionene, uten noe saksgrunnlag av noe slag:

4. Høringsinstansene inviteres til å beskrive eventuelle andre modeller for å håndtere den kommende elevtallsnedgangen i fylket som helhet og egen region spesielt, gitt de demografiske og økonomiske forutsetningene som ligger utenfor fylkeskommunens kontroll. Noen alternativer høringsinstansene kan vurdere dersom tilbud eller skoler/skolesteder fra punkt 3 foreslås opprettholdt:

- Skarnes vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på Øverbyen eller Sentrum vgs flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.
- Dokka vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på studiested Lena (Lena-Valle vgs), Raufoss vgs eller Gjøvik vgs flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.
- Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs) opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på studiested Otta flyttes, eller skolestedet avvikles.
- Gausdal vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på Lillehammer vgs avd. Nord eller av. Sør flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.

- *Naturbruk ved Solør vgs opprettholdes ved at Jønsberg vgs avvikles. Øvrig tilbud på Jønsberg vgs flyttes til andre skoler i Hamarregionen, eller avvikles. Alternativet forutsetter at Solør vgs samles på skolested Våler. Alternativet innebærer også at det kan bli nødvendig å se på fordeling av fag på de tre gjenværende naturbruksskolene (Storsteigen, Solør og Lena-Valle).*

Ekstra fylkesutvalg 30. april

Utvalgsmøte

Fylkesutvalgets behandling av sak 58/2024 Høring – framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune:

Vedtak:

1. Utviklingen i demografien i Innlandet gjør at fylkeskommunen som skoleeier ønsker å se på skole- og tilbudsstrukturen i videregående opplæring. Synkende elevtall utfordrer kvaliteten og forutsigbarheten for flere av opplæringstilbudene i fylket, og de økonomiske rammene gjør det krevende for skolene å utvikle robuste fagmiljøer med stabilitet for elever, lokalsamfunn og ansatte over tid.

2. Framtidig skole- og tilbudsstruktur i Innlandet skal sikre et bredt, stabilt og likeverdig videregående utdanningstilbud. Fylkeskommunen ønsker derfor en bred høring som gir svar på hvordan fremtidens skole- og tilbudsstruktur skal utformes.

Fylkeskommunen ønsker særlig svar på følgende spørsmål:

- *Opplevs fordelingen mellom studieforbereende og yrkesfag hensiktsmessig for å tilfredsstille fremtidige behov i arbeidslivet?*
- *Hvordan sikre bredden innen studieforbereende opplæring, med hensyn til kreative utdanningsprogram?*
- *Hvordan kan vi tilrettelegge for borteboere bedre enn i dag? Spesifiser gjerne samarbeidstiltak i og med den enkelte vertskommune, hjemkommune, fylkeskommunen og eventuelt andre aktører.*
- *Hvordan kan fylkeskommunen best ivareta elevgrupper med særskilte behov i framtidig struktur, herunder elevene som i dag går på Nordstumboen?*
- *Hvordan kan samarbeidsavtalene med Trøndelag og Akershus fylkeskommuner styrkes slik at man bidrar til å ivareta nærhet til utdanningstilbud samt elevenes behov for skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet?*
- *Er det andre geografiske områder hvor det er aktuelt med slike samarbeid over fylkesgrenser og med konkrete skoler?*
- *Fylkeskommunen har allerede før strukturendring flere lokaler med kapasitet for mer/annen aktivitet. Høringsinstansene inviteres til å komme med innspill til alternativ bruk av fylkeskommunal eiendom i egen region.*
- *Ungt utenforskap er en økende utfordring. Det å ha fullført videregående opplæring har stor betydning for å sikre varig fotfeste i arbeidslivet. Hvordan bør den videregående skole- og tilbudsstrukturen utformes for å sikre at flere fullfører videregående opplæring?*

Alternativene og modellene som er beskrevet i saken følger nedenfor. Disse er ikke absolutte, men beskriver ulike grader av endring i struktur.

Alternativ 1: En skole og fire skolesteder avvikles: Skarnes vgs. Skolested Nordstumboen (Storsteigen vgs.) Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.) Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.) Skolested Flisa (Solør vgs.)

Alternativ 2: To skoler og fem skolesteder avvikles: Skarnes vgs. Dokka vgs. Skolested Nordstumboen (Storsteigen vgs.) Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.) Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.) Skolested Flisa (Solør vgs.) Skolested Sønsterud (Solør vgs.)

Alternativ 3: Fire skoler og fem skolesteder avvikles: Skarnes vgs. Dokka vgs. Trysil vgs. Gausdal vgs. Skolested Nordstumboen (Storsteigen vgs.) Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs.) Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs.) Skolested Flisa (Solør vgs.) Skolested Sønsterud (Solør vgs.)

4. Høringsinstansene inviteres til å beskrive eventuelle andre modeller for å håndtere den kommende elevtallsnedgangen i fylket som helhet og egen region spesielt, gitt de demografiske og økonomiske forutsetningene som ligger utenfor fylkeskommunens kontroll. Noen alternativer høringsinstansene kan vurdere dersom tilbud eller skoler/skolesteder fra punkt 3 foreslås opprettholdt:

- Skarnes vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på Øverbyen eller Sentrum vgs flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.*
- Dokka vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på studiested Lena (Lena-Valle vgs), Raufoss vgs eller Gjøvik vgs flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.*
- Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs) opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på studiested Otta flyttes, eller skolestedet avvikles.*
- Gausdal vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på Lillehammer vgs avd. Nord eller av. Sør flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.*
- Naturbruk ved Solør vgs opprettholdes ved at Jønsberg vgs avvikles. Øvrig tilbud på Jønsberg vgs flyttes til andre skoler i Hamarregionen, eller avvikles. Alternativet forutsetter at Solør vgs samles på skolested Våler. Alternativet innebærer også at det kan bli nødvendig å se på fordeling av fag på de tre gjenværende naturbruksskolene (Storsteigen, Solør og Lena-Valle).*

5. Høringsinstansene utfordres til å komme med forslag om hvordan man ved opprettholdelse av skolesteder, skal håndtere en kommende elevtallsnedgang i egen region og fylket som helhet, gitt de demografiske og økonomiske forutsetningene. Høringsinstansene utfordres også på hvordan fylkeskommunen kan samskape og samarbeide med andre aktører om opplæring.

6. Alternative opplæringsmodeller kan bidra til å ivareta arbeidskraft- og kompetansebehov i en situasjon med elevtallsnedgang. Modellene skal ivareta ønsket kvalitet i opplæringen og elevenes læringsmiljø. Innlandet fylkeskommune legger alle de fire alternative opplæringsmodellene som beskrives i saken og separat notat om modell 1 og 3 ut på høring. Alle delene av Innlandet har ett stort kompetansebehov. Alternative modeller kan bidra til å løse deler av dette i enkelte sektorer og regioner. Høringsinstansene bes svare på hvilken/hvilke modell(er) de ønsker utprøvd i sin bransje eller region:

Modell 1 (0+4) Lærlingeløp over 4 år med støtte fra skole

Modell 2 (1+3) Vg1 i skole, deretter lærlingeløp over 3 år med undervisningsstøtte fra skole

Modell 3 (2+2) Digital programfagopplæring på Vg1 og Vg2 med støtte fra bedrift

Modell 4 (2+2) Digital programfagopplæring på Vg2 kombinert med praktisk opplæring bedrift

Uavhengig av skolestruktur er fylkeskommunen opptatt av å styrke laget rundt eleven.

Målet er et skolemiljø med trivsel og sosial tilhørighet. Hvilke partnerskapsmodeller for de kommunale ansvarsområdene i elevtjenesten med vertskommuner og hjemkommuner kan best ivareta elevenes behov?

7. Innlandet fylkeskommune legger saken ut på høring med frist 31.8.24. 9. Fylkeskommunen vil invitere til åpne digitale høringer i alle regioner innen utgangen av august.

Behandling og utsettelsesforslag:

Aud Hove (SP) fremmet utsettelsesforslag på vegne av SP, R, INP og KRF:

1. Høringa utsettes i påvente av konsekvensutredninger og analyser for økonomiske- og samfunnsmessige konsekvenser sett opp mot 0-alternativet. Det vises til kommuneloven § 13-1 tredje ledd som sier at "Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag

for å treffe riktig vedtak." Forvaltningsloven § 37 første ledd sier at "Forvaltningsleddet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak fattes." Forvaltningsloven § 37 andre ledd omhandler videre krav om høringsprosesser.

2. Vi ser store endringer i samfunnet som påvirker Innlandet med tanke på arbeidskraftbehov, en styrking av totalforsvaret og den grønne omstillingen vi skal inn i som kan påvirke tilbudsstrukturen i videregående skole i større omfang enn da saken ble bestilt politisk.

3. Kompetansebehovet i den enkelte region, opp mot tilbudsstrukturen i kombinasjon med alternative opplæringsmodeller og ei differensiering av normtallsmodellen må belyses bedre enn det som står i høringsutkastet.

4. Vi har en stadig større utfordring med utenforskap i det norske samfunnet og betydningen av hvordan det videregående skoletilbudet organiseres og lokaliseres med tanke på å få flere inn i utdanning og arbeidsliv må belyses.

5. Høringsutkastet er ikke godt nok belyst med tanke på Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 - regjeringen.no og spesielt med tanke på konsekvenser for kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6.

6. Samfunnsmessige konsekvenser er ikke godt nok belyst for elever, skolesteder og omkringliggende lokalsamfunn i de ulike alternativene fra fylkeskommunedirektøren. Dette gjelder økende behov for hybler og skoleskyss, gratisprinsippet, Fullføringsreformen og integrering og skolering av flyktninger.

7. Mobilisering og satsing på totalberedskap og forsvar vil påvirke Innlandet og vi må rigge innlandssamfunnet for dette. I tillegg har Stortinget vedtatt å øke selvforsyningsgraden fra 40% til 50% og dette vil også kunne påvirke folketallsutviklinga i Innlandet positivt og må belyses.

Dette ble nedstemt og SP støtta det som gruppene hadde utarbeida i fellesskap, **minus punkt 4.**

Det ble under debatten poengtert fra både gruppeleder i H og AP at nå måtte debatten være saklig og uten personangrep utover i høringsperioden og fram til endelig vedtak. Vi måtte da spørre om de mente at det hadde vært personangrep og en usaklig debatt så langt, siden de begge poengterte dette. Vi fikk jo erfare etter hvert at personangrepene mellom partiene i fylkestinget stod H og Ap for gjennom ulike leserbrev utover høsten. Vi ble både beskrevet som strutser og at vi ikke ville noe og var bakstreverske.

Høringsperioden 31. mai – 31. august 2024

Preget av store frustrasjoner og mobilisering fra alle deler av Innlandet

Punkt 4 i vedtaket i høringen førte til en voldsom mobilisering i Innlandet, og da spesielt fra de skolene som ikke hadde stått inne i forslaget fra fylkeskommunedirektøren. Vi deltok på møter på Jønsberg, Nordstumboen, Lena/Valle, Gausdal, Trysil og Otta. I tillegg var det også møter og markeringer på Dokka, Skarnes, i Lom og på Flisa.

Fylkesordfører Thomas Breen (Ap), fylkesvaraordfører Hanne Alstrup Velure (H), og fylkespolitiker Johannes Wahl Gran (MDG) i Innlandet. Foto: Erlend Blaalid Oldeide

Av [Erlend Blaalid Oldeide](#)

Publisert: 14.08.24 04:00

[Del](#)

Fylkespolitikarane spurte folket om råd kring skulenedlegging i Innlandet. Dei er ikkje fornøgd med råda så langt og ber om meir «konstruktive» innspel.

Vi SP-gruppa bestemte oss for å ikke være så aktive i debatten så lenge høringsperioden pågikk, både i respekt for høringsinnspill og fordi vi ikke ville forskuttere hva gruppa ville lande på. Samtidig var vi tydelige på hva vi hadde gått til valg på, å beholde alle skolestedene i Innlandet og at færrest mulig skal måtte flytte på hybel eller sitte mange timer på buss!

Så kom oppslaget med Breen, Velure og Gran om at høringsinnspillene var irrelevante fordi de ikke fikk de svarene de ville ha. Det satte fyr på debatten! Se gd.no: [Innlandet, Lillehammer | Ikkje fornøgd med folkeråda](#) Det har vært utallige

leserbrev og oppslag som har vist et stort engasjement, men som ble møtt av et leserbrev fra Breen og Enge som kom rett etter fristen for høringsinnspill. [Debatten, Debatt | Tida for å lande framtidens skole i Innlandet er nå! \(gd.no\)](#)

Her går de ut og forskutterer sin egen prosess og poengterer hvor dårlig de mener elevtallsutviklingen i Innlandet er og avslutter sitt innlegg med: «*Arbeiderpartiet har eleven og god utdanning i sentrum når vi nå skal lande framtidens skole- og tilbudsstruktur i Innlandet. For oss er det ikke et alternativ å leke struts og gjemme oss for demografutviklingen – som uansett rammer Innlandet.*» Dette dempet ikke akkurat hverken engasjement eller debattklimaet.

Det hører med til historien at flertallet gikk ut og fredet både Nordstumboen og naturbruksskolene, og det gjorde at disse kommunene og faglagene ikke engasjerte seg i like stor grad etter det.

Høringsfristen var den 31. august og den 4. oktober får vi innstillinga fra fylkeskommunedirektøren presentert. Dagen før høstferien. Nå har vi tiden fram til fylkestinget den 23. oktober med å få oversikt over både saksframlegget og selve forslaget – ca. to uker!

Akkurat som saka som ble sendt på høring er heller ikke saksframlegget godt nok. Dette har også mange påpekt i høringsinnspillene som er sendt inn. De har ikke tatt hensyn til de over 500 høringsinnspillene og foreslår en avvikling av skoler og skolesteder som vil ramme over 700 elever og over 200 ansatte i Innlandet. Det er lite økonomiske analyser og mange ting skal vurderes videre som behov for hybler, skoleskyss og investeringsbehov.

Våre bekymringer slår dessverre til, selv om vi hadde et håp om at det skulle være en reell høringsprosess der innlandssamfunnet skulle bli hørt. Dette preger vår inngang i saken

videre.

Næringslivet og tilgang til arbeidskraft

Det har vært mange møtepunkter og dialog med næringslivet, spesielt i Landkommunene, Ottadalen, Solør og i Odals-kommunene. De har vært overtydelige på at de er bekymret for å få enda større utfordringer med å rekruttere arbeidskraft og lærlinger om skolene legges ned. De er sterkt kritiske til de alternative opplæringsmodellene og forankringen som har vært fraværende om disse modellene og opplegget rundt. Når det endelige forslaget ble lagt ut, ble vi også i enda større grad kontaktet av næringslivet og lokale initiativ på de ulike skolestedene. Spesielt næringslivet på Dokka var veldig tydelige på at om Dokka videregående skole blir lagt ned, ville det også kunne få konsekvenser som at bedrifter må flytte fra kommunen. Dette var det spesielt Dokka Fastner som var tydelige på. Men også dette med tilgang til lærlinger var de tydelige på kunne bli et stort problem i framtida som tilgangen til de lærlingene de har i dag på Dokka blir borte. Men det samme budskapet hadde også næringslivet ved de andre skolestedene.

Privatskoleinitiativ som følge av avvikling av skoler og skolesteder

Det ble også etter hvert klart at de skolestedene og lokalsamfunnene som er bekymra for sine skoler også begynner å jobbe for privatskoler. Her er det lokalsamfunn som har jobbet sammen med næringslivet og andre for å hindre utenforskap og sikre lærlingplasser som er sterkt bekymra for framtidig utvikling i sine kommuner og for elevene som mest av alt trenger en nærskole.

Nasjonal interesse og debatt

Nasjonal presse blir koblet på av ulike miljøer og viser etter hvert stigende interesse for det som skjer i Innlandet. Gruppeleder Aud Hove deltok både på Helgemorgen den 13. oktober sammen med hovedutvalgsleder Joakim Ekseth (H) og på Debatten den 15. oktober sammen med Trygve Slagsvold Vedum, Thomas Breen (AP), Joakim Ekseth (H) og andre. Kunnskapsministeren deltok også.

Vi hadde også nasjonale utspill fra andre regjeringsmedlemmer fra SP; både Emilie Enger Mehl og Kjersti Toppe og statssekretær Eli Blakstad uttalte seg til vår fordel om saken. Dette ble ikke godt mottatt av verken Jonas Gahr Støre eller Thomas Breen. Fylkesordføreren prøvde på ulike måter å kneble debatten både før og etter at vedtaket ble fattet.

Demonstrasjoner og de unges medvirkning

Det er ikke bare høringsinnspillene det ikke er tatt hensyn til, men ungdommene som dette rammer føler seg ikke hørt eller inkludert i prosessen. De mobiliserte stort for å få flertallet til å innse at dette ikke er bra. De medvirkningskonferansene som har vært har ikke vært reelle siden skolestruktur ikke var en del av opplegget og i høringen ble alle skoler satt opp mot alle. Det gjorde det vanskelig å orientere seg på hva de egentlig skulle høres på. Derfor ble det til slutt organisert busstur til Hamar med elever både i forkant av hovedutvalg for utdanning sitt møte den 16. oktober og den store demonstrasjonen tirsdag 22. oktober før

fylkestinget.

Det møtte elever og andre fra Vågå, Lom og Skjåk, fra Etnedal, Nordre- og Søndre Land, fra Solørkommunene og Odalskommunene. Det var også mange organisasjoner representert under demonstrasjonen. Riksmedia med NRK og TV2, VG, Dagbladet, Klassekampen, Nationen og Aftenposten dekte alt som skjedde både før, under og etter vedtaket, i tillegg til mye spalteplass i de regionale og lokale mediene.

Også Fagforbundet demonstrerte og hadde appeller utenfor fylkeshuset den 23. oktober, mot det som LO på fylkesnivå hadde ment gjennom prosessen. Utdanningsforbundet var

også tydelige gjennom høsten og under demonstrasjonene om at de ikke ville avvikle skolene.

Oktober 2024 – etter en to år lang prosess Hovedutvalg for utdanning 16. oktober 2024

Utvalgsmøte

Sak 14/2024 Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune. Det ble gjennomført et møte i hovedutvalg for utdanning der det ble lagt fram et helhetlig omfattende forslag fra AP, H og MDG. I korte trekk bestod det av dette:

Skoler og skolesteder som avvikles
Skarnes vgs
Dokka vgs
Skolested Dombås (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs)
Skolested Flisa (Solør vgs)
Skolested Sønsterud (Solør vgs)

Utdanningstilbud som flyttes på bakgrunn av avvikling av skole/skolested
Med bakgrunn i avvikling av Skarnes vgs, flyttes ansvaret for fengselsundervisningen i Kongsvinger til Sentrum vgs.
Bygg og anleggsteknikk (BA) flyttes fra Skarnes til Sentrum vgs i Kongsvinger.
Frisør vurderes flyttet fra Skarnes vgs til Sentrum vgs. ifbm. utbygging av Sentrum vgs
Tilbud ved skolested Flisa (Solør vgs) for elektro- og datateknologi flyttes til Våler (Solør vgs.)
Teknologi og industrifag VG1 ved Dokka vgs beholdes i dagens lokaler, og underlegges Raufoss vgs administrativt. Tilbudet gis i samarbeid med lokalt næringsliv i en alternativ opplæringsmodell.
Tilbudet ved skolested Sønsterud (Solør vgs) flyttes til skolested Våler (Solør vgs)
Programfag som bør vurderes videreført på bakgrunn av avvikling av skole
Det oppfordres til at programfagene bioøkonomi og friluftsliv videreføres på hhv. Lena-Valle vgs og Nord-Gudbrandsdal vgs.

Skole	Utdanningstilbud som avvikles eller flyttes
Valdres vgs.	Restaurant og matfag vg2 avvikles (ivaretas med alternativ opplæringsmodell, se punkt 5)
Elverum vgs.	Kunst, design og arkitektur vg1-vg3 avvikles
Hadeland vgs.	Musikk, Dans, Drama, vg1-vg3 avvikles Medier og kommunikasjon vg1-vg3 avvikles
Nord-Østerdal vgs.	Restaurant og matfag vg2 avvikles (ivaretas med alternativ opplæringsmodell, se punkt 5)
Øvrebyen vgs.	Salg, service og reiseliv vg1 og vg2 flyttes til Sentrum vgs

Frp hadde et eget forslag om fritt skolevalg.

Resten av mindretallet bestående av SP, SV, R, PP, V, INP og KRF hadde et helhetlig endringsforslag:

1. Innlandssamfunnet står ovenfor store endringer i demografien. Vi blir færre unge og flere eldre. Det at vi blir flere eldre er ikke i seg selv en utfordring, men med det rike ressursgrunnlaget Innlandet har, er det avgjørende at vi har tilgang på den kompetansen som samfunnet vil kreve fremover. Vi er avhengig av at flere bor og trives i hele Innlandet, både i byene og distriktene. Høringsprosessen knyttet til ny skole- og tilbudsstruktur har gitt fylkeskommunen et godt kunnskapsgrunnlag for å målrette tiltak slik at man kan snu demografutfordringer til nye muligheter, både for lokalsamfunn, næringslivet og fylkeskommunen. Innlandsstrategien og nasjonal politikk skaper muligheter for at flere skal kunne bosette seg og skape seg et godt liv i Innlandet. En avgjørende faktor for å kunne

realisere disse mulighetene er å sikre tilgang på kompetanse og å kunne tiltrekke seg nye innbyggere og ny arbeidskraft i hele fylket.

2. Fylkestinget ønsker ikke å gjøre store endringer i skolestrukturen på nåværende tidspunkt og mener det må brukes tid for å omstille og utvikle våre videregående skoler. Fylkestinget er opptatt av at vi nå må jobbe godt og målbevisst for å sikre en tilbudsstruktur som svarer på samfunnets behov og som gjør at færrest mulig må flytte på hybel eller bruke mange timer på buss for å få et studietilbud. Gratisprinsippet må ligge til grunn for vår planlegging og sikre at alle skal ha lik rett og mulighet til videregående utdanning. Opplæringslovens bestemmelser om et trygt og godt skolemiljø er også førende.

3. På bakgrunn av innspillene gitt i høringsprosess vedtar derfor fylkestinget at skole- og tilbudsstrukturen videreføres og at man i samarbeid med kommuner, skoler og næringsliv arbeider videre med målretting og konkretisering av tiltak for å sikre framtidens kompetanse. Vi er avhengig av å sikre at flere får utdanning og blir inkludert i arbeidslivet. Her er samspillet mellom fylkeskommune, arbeidsliv, kommuner og lokalsamfunn avgjørende.

4. Fylkestinget mener at den avsluttede høringsprosessen har gitt et utfyllende kunnskapsgrunnlag til fylkeskommunen sitt saksgrunnlag. Ungdommens egne innspill må særlig vektlegges. Fylkestinget er opptatt av at det engasjementet som høringen har skapt skal påvirke fylkeskommunen sitt videre arbeid og prosess. Vår forståelse av demokrati handler om å lytte og skape reell medvirkning i de fylkeskommunale beslutningsprosessene. En stor endring av skolestruktur, ensidig avgjort fra fylkeskommunen uten å vise at man tar høringsinnspill på alvor, vil på nåværende tidspunkt skade forståelsen av medvirkning og respekten for demokratiske prosesser. 5: Fylkeskommunedirektøren bes i forbindelse med revidering av partnerskapsavtalene med de interkommunale politiske rådene om å fremme en sak for videre forankring og dialog med kommuner og arbeidsliv om framtidens skole- og tilbudsstruktur.

Fylkesutvalg 18. oktober 2024

Utvalgsmøte

Sak 138/2024 Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune. Det ble lagt fram likelydende forslag fra alle partigrupper.

Fylkesting 24. oktober 2024

Utvalgsmøte

Sak 66/2024 Framtidig skole- og tilbudsstruktur og alternative opplæringsmodeller i Innlandet fylkeskommune. Det ble lagt fram likelydende forslag fra alle partigrupper. Det ble en heftig debatt med mange replikker og forholdsvis hard tone partiene imellom. Fylkestinget ble preget av at debattklimaet hadde hardnet til inn mot fylkestinget og flertallet var både krenka og såre fordi de møtte så stor motstand mot sitt forslag. Saken og måten saken ble ført på gjorde også at mange medlemmer i både AP og H meldte seg ut i sine lokallag. Spesielt for AP har det vært mange medlemmer som føler seg lurt av en ledelse som ser helt bort fra fylkesvalgprogrammet og som ikke lytter til eller viser vilje til å ta hensyn til lokallag sine innspill i denne saken. For SP sin del fikk vi en medlemsvekst. Vi startet tidlig med å forankre med alle lokallag, vi hadde jevnlig møter både fysisk og på teams for å orientere og har også sendt ut en del informasjon på e-post til alle medlemmene våre. Dette har gjort at vi i

fylkestingsgruppa har vært trygge på våre standpunkt og vi har vært tydelige på at vårt mandat har vært det som står i vårt fylkesvalgprogram!

Lovlighetskontroll

Allerede på fylkestinget varsla vi at det kunne komme en lovlighetskontroll. Grunnen til det er det vi har ment hele vegen, at saken på ingen måte er godt nok belyst og at prosessen ikke har vært god nok.

Vi sende krav om lovlighetskontroll med vedlegg, men fikk ikke respons fra fylkesordfører på noe behandling av lovlighetskontrollen. Derfor måtte vi be om ekstraordinært fylkesting, som vi ba om måtte skje innen utgangen av november 2025.

KRAV OM LOVLIGHETSKONTROLL

- VEDTAK OM NY SKOLE- OG TILBUDSSTRUKTUR I INNLANDET FYLKE

Grunnlaget

Det vises til Fylkestingets vedtak i møtet 23. oktober 2024 i sak 66/2024 om fremtidig skole- og tilbudsstruktur. Undertegnede representanter krever med dette lovlighetskontroll av vedtaket jf. kommuneloven § 27-1.

Saken er ikke godt nok opplyst verken opp mot økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser eller opp mot vurderingene av barnets beste. Det er ikke omfanget av saksgrunnlaget som er avgjørende for sakens opplysning, men de vurderingene som er gjort og ikke funnet uttømmende som beslutningsgrunnlag. Vi mener at manglene i saken om framtidig skole- og tilbudsstruktur er såpass alvorlige og omfattende at vi vil be om en lovlighetskontroll av vedtaket. (Se vedlegg 1 med kommentarer til saksframlegget og vedtak.)

Tidslinjen fra når kriteriene kom i februar 2024, via det som ble sendt på høring i april 2024 til endelig vedtak har vært veldig knapp. Spesielt fra tidspunktet når fylkeskommunedirektøren la fram sitt forslag til vedtak den 04.10.2024 til endelig vedtak ble gjort den 23.10.2024.

Saksframlegget inneholder ingen selvstendig vurdering av barnets beste, men har tatt inn ett kort punkt om «konsekvenser for elevene». Det kommer ikke frem hvordan barnets beste er identifisert, hvilke kriterier dette baserer seg på, hva de involverte barna selv mener om forslaget eller hvordan hensynet til barnets beste er vektet opp mot andre hensyn.

Relevante momenter som er det beste for eleven er oppgitt i prop. 57 L (2022-2023) å være elevens meninger, identiteten til eleven, sårbarhetssituasjonen til eleven, helsa, retten til vern, omsorg, trygghet og retten til utdanning.

Fylkesordfører bestilte en egen utredning for å belyse barnets beste på ekstraordinært fylkesutvalg fredag 18.10.2024 som ble presentert fylkestinget tirsdag 22.10.2024. Dette tydeliggjorde at barnets beste er vurderinger som er gjort i etterkant av selve forslaget. Hensynet til barnets beste har derfor, per definisjon, ikke vært en del av grunnlaget administrasjonen har basert sin anbefaling på.

Notatet er også skrevet av den samme administrasjonen som har skrevet hoveddokumentet og forberedt det øvrige saksgrunnlaget. Sett i sammenheng med at dette er gjort i etterkant av at sakens øvrige utredning og forslag er på plass, utgjør dette en betydelig svakhet ved saksgrunnlaget.

Med såpass omfattende endringer av skolestrukturen som påvirker over 700 elever og over 200 ansatte sin arbeidssituasjon og forslag til nye alternative opplæringsmodeller som ikke er forankret med verken de videregående skolene eller næringslivet, mener

mindretallet at det å sette i verk dette vedtaket allerede fra høsten 2025 er både urealistisk og uansvarlig.

Det økte behovet for skole- og drosjeskyss, hybel/internat og tilbudet til elever med individuelle behov/sårbare elever er det ikke konkrete planer for og dette skaper en stor usikkerhet for de elevene som om tre måneder skal søke seg inn på videregående skoler. Denne saken har fått stor oppmerksomhet både lokalt og nasjonalt og vi mener det er viktig at prosessen får en grundig gjennomgang med tanke på om den er godt nok opplyst, om barnets beste er godt nok vurdert og tatt hensyn til, om ulike lovverk er fulgt og om medvirkningsprosessene har vært gode nok sett opp mot både innstillinga og det endelige vedtaket.

Etter vårt syn lider vedtaket av saksbehandlingsfeil som antas å ha virket inn på vedtaket. Det er derfor ugyldig og må oppheves, jf. kommuneloven §27-3 fjerde ledd.

Kommuneloven

Årsaken til at det bes om lovlighetskontroll, jf kommunelovens § 27 – 1 er at vi mener at saken om ny skole- og tilbudsstruktur i Innlandet fylkeskommune ikke var tilstrekkelig utredet før vedtak ble fattet den 23. oktober 2024.

Dette er et brudd på Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 13 - 1, tredje ledd, hvor det heter at kommunedirektøren skal påse at saker som legges frem for folkevalgte organer er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

I Proposisjon til Stortinget nr. 46 L (2017 – 2018) heter det om loven § 13 – 1, tredje ledd, om kommunedirektørens utredningsplikt:

Saker som legges fram for folkevalgte organer, skal som tidligere, være forsvarlig utredet. Bestemmelsen presiserer nå at utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. Utredningen skal derfor inneholde relevant og nødvendig informasjon om sakens faktum. I tillegg skal det juridiske grunnlaget være utredet i nødvendig og tilstrekkelig grad. Hvor omfattende denne utredningsplikten er, vil bero på en konkret vurdering av den aktuelle sakens omfang, kompleksitet, tidsaspekt og så videre.

De økonomiske konsekvensene av vedtaket er uklare og eiendomsforholdene rundt de ulike skolestedene, både bygg og tomt, er uklare.

Grunnloven, barnets beste og menneskerettsloven

Etter Grunnloven § 104 andre ledd skal barnets beste være et grunnleggende hensyn ved handlinger og avgjørelser som berører barn. Videre er FNs barnekonvensjon gjort til norsk lov ved menneskerettsloven § 2 nr. 4. I artikkel 3 i konvensjonen står det at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Artikkel 12 fastsetter barns rett til å bli hørt og at barnets synspunkter skal vektlegges. (Se vedlegg 2 med vurdering av barnets beste.)

Opplæringsloven

Vi mener det er relevant å se hen til opplæringsloven §§ 10-1 og 10-2 i vurderingen, samt §§ 5-2, 9-1, 9-3, 10-9, 14-4.

Det følger av § 10-2 i opplæringsloven at: *Elevane har rett til medverknad i alt som gjeld dei sjølve etter denne lova, og har rett til å ytre meiningane sine fritt. Elevane skal bli høyrd, og det skal leggjast vekt på meiningane deira etter alder og modning.*

Bestemmelsen følger opp Grunnloven § 100 om ytringsfrihet, § 104 om barns rett til medvirkning og barnekonvensjonen artikkel 12 om barnets rett til å bli hørt.

Det er uttalt i prop. 57 L (2022-2023) at *Det er ein føresetnad for å kunne ytre seg fritt at eleven får informasjon om situasjonen eller saka, kva avgjerder som skal takast, og kva konsekvensar desse avgjerdene kan få for eleven, jf. § 10- 8 om informasjonsplikt. Dersom det finst fleire alternative løysingar, skal eleven få informasjon om dette.*

Likestillings- og diskrimineringsloven

Paragrafer knyttet til tilgjengelighet, indirekte diskriminering og tilrettelegging for elever med særlige behov og funksjonsnedsettelse, §§ 1, 6, 7 må vurderes.

Folkehelseloven

I henhold til § 20 i folkehelseloven er fylkeskommunene pålagt et ansvar for folkehelsearbeidet. «*Fylkeskommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler som fylkeskommunen er tillagt. Dette skal skje gjennom regional utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting og tiltak som kan møte fylkets folkehelseutfordringer, jf. § 21, annet ledd.*»

Lovens § 20, andre ledd, sier at fylkeskommunen skal være en pådriver for og samordne folkehelsearbeidet i fylket.

Forvaltningsloven

Kap. 3 §11 Veiledningsplikt

Plan- og bygningsloven

Paragrafer som omhandler fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle og ansvar for å mobilisere og koordinere.

Departementet bes også vurdere, på selvstendig grunnlag, om det er andre forhold som bør føre til at vedtaket oppheves.

Oppsettende virkning

Det bes om at vedtaket gis oppsettende virkning, jf. kommuneloven § 27-3 femte ledd.

Etter vedtaket (punkt 4) fra Innlandet fylkesting skal de berørte skoler og skolesteder nedlegges med virkning fra skoleåret 2025/2026. Ordinær søknadsfrist til videregående skole er 01.03.2025. For barn med spesielle behov er søknadsfristen 01.02.2025.

Fylkestinget skal behandle inntaksforskriften til videregående skole allerede i desember 2024.

Dette taler for å gi oppsettende virkning av vedtaket for at lovlighetskontrollen skal ha et reelt innhold.

Dersom vedtaket iverksettes vil det ha umiddelbar betydning for alle elever som kunne tenke seg å søke på Dokka, Skarnes, Lom, Dombås, Flisa og Sønsterud, som trues av nedleggelse, og elevgrunnet for skoleåret 2025/2026 risikerer å falle helt bort. Det vil bety at en iverksettelse av vedtaket vil innebære en forskuttering av lovlighetskontrollen som vanskelig kan reverseres.

Vi mener også at uansett utfall av lovlighetskontrollen må fylkesordføreren be fylkeskommunedirektøren om å legge fram en vurdering om det lar seg praktisk gjennomføre med den tidsrammen som er lagt – til det beste for elevene, for de ansatte

og for næringslivet og lokalsamfunn som blir påvirket av disse endringene – og utsette iverksettelsen til 2026/2027.

Aud Hove, Senterpartiet

Anne Lise Fredlund, Sosialistisk Venstreparti

Gunn Marit Lindmoen, Pensjonistpartiet

Marit Gunvor Juvem, Rødt

Ketil Kjenseth, Venstre

Tom Håvard Noreng, Industri- og næringspartiet

Oluf Maurud, Kristelig Folkeparti

Ekstraordinært fylkesting – 29. november 2024

Utvalgsmøte

Samtlige partier i mindretall ba om oppsettende virkning, men dette ble også stemt ned av flertallet. Vi hadde også en protokolltilførsel:

SP, SV, PP, R, V, INP og KRF presiserer at det vedtak som er fattet ikke kan iverksettes før lovlighetskontrollen er avgjort og at både oppsettende virkning må avgjøres snarest mulig og selve lovlighetskontrollen må gis høy prioritet for rask avklaring.

Dette på grunn av hensynet til både elever, de ansatte og de som ellers blir berørte og for hvordan fylkeskommunen videre skal planlegge sine videregående skoletilbud i samarbeid med kommuner og næringsliv.

Disse partiene presiserer også at uansett utfall av lovlighetskontrollen bør ikke vedtaket iverksettes før skoleåret 2026/2027 for å sikre en god nok gjennomføring av en stor omstillingsprosess for de ansatte og for å sikre en god og forutsigbar prosess for alle elevene, for næringslivet og lokalsamfunn som blir påvirket av disse endringene.

Mindretallet sendte også e-post til Kunnskapsdepartementet den 12. desember for å presisere at vi måtte få en avklaring på oppsettende virkning før vi skulle vedta tilbudsstrukturen for 2025/2025.

Vi fikk svaret på oppsettende virkning eller ei den 18. desember 2024 – avslag!

Svaret på lovlighetskontrollen kom den 16. januar 2025 – vedtaket ble stående!

Departementets vedtak: Kunnskapsdepartementets lovlighetskontroll har ikke avdekket feil ved fylkestingets vedtak av 23. oktober 2024. Det betyr at fylkestingets vedtak blir stående.

Departementets vedtak er endelig og kan ikke påklages.

Vi mener begrunnelsen og gjennomgangen fra departementet er tynt og setter en lav standard for hvordan fylkeskommunen skal utrede saker i framtida. Vi jobber videre med brevet og følger opp, men først og fremst jobber vi nå for at våre elever i Innlandet skal få et best mulig skoletilbud, at næringslivet og kommunene skal få den arbeidskraften de trenger og for at lokalsamfunn i hele fylket skal blomstre og gro.

Det trenger Innlandet og det trenger Norge!